

Kisiel, Edward

Do czytelników Dziejów Diecezji Wileńskiej

Studia Teologiczne 5-6, 3-4

1987-1988

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

DO CZYTELNIKÓW DZIEJÓW DIECEZJI WILEŃSKIEJ

Dokumenty Soboru Watykańskiego II przypomniły, że Kościół jest dostrzegalnym zrzeszeniem i równocześnie wspólnotą duchową, jest on ludzki i jednocześnie boski, widzialny i ubogacony dobrami niewidzialnymi.

Kościół włączony w dzieje ludzkości jako instytucja widzialna i ludzka doświadcza tego samego losu ziemskiego co świat, w którym żyje (KDK 40), inaczej mówiąc ma swoją historię. Będąc jednak wspólnotą duchową jest tajemnicą i spełnia zadanie zbawcze w świecie, jest „powszechnym sakramentem zbawienia” (KK 48).

Kościół powszechny składa się z Kościołów lokalnych, które noszą nazwę diecezji. Diecezja — to Kościół lokalny, w którym prawdziwie obecny jest i działa jeden, święty, katolicki i apostołski Kościół Chrystusowy (DB 11).

Tak jak Kościół powszechny ma swoją historię, tak samo i Kościół lokalny, czyli diecezja, ma swoje dzieje, a więc swój początek, swój rozwój, swoje osiągnięcia i swoje klęski.

Diecezja wileńska została erygowana bullą *Romanus Pontifex* przez pap. Urbana VI 12 III 1388 r. W 1988 r. będziemy więc obchodzić jubileusz 600-lecia jej istnienia.

Diecezja w ciągu 600 lat przechodziła zmienne koleje losu. Złożyło się na to wiele przyczyn. Główną przyczyną było jej położenie. Wilno leżało w takim miejscu, gdzie ścierały się wpływy litewskie, polskie i rosyjskie. Przez kilka wieków należało do Wielkiego Księstwa Litewskiego, w okresie zaborów do Imperium Rosyjskiego, a po odzyskaniu pierwszej niepodległości do Rzeczypospolitej Polskiej.

Wskutek częstych zmian politycznych zmieniali się też rządcy diecezji. Cechą charakterystyczną diecezji jest to, że w okresie od erekcji diecezji w 1388 r. aż do wybuchu wojny w 1939 r. na 70 rządców diecezji było aż 30 wikariuszy kapitulnych lub administratorów. Świadczy to o braku stabilizacji i ciągłych zmianach.

Mimo to życie religijne rozwijało się pomyślnie, a diecezja może chlubić się wielu wybitnymi jednostkami zarówno wśród duchownych, jak i świeckich. Wielką w tym zasługą Uniwersytetu Wileńskiego, erygowanego w 1579 r. przez Papieża Grzegorza XIII i Seminarium Duchownego, założonego w 1582 r. przez biskupa wileńskiego Jerzego Radziwiłła, które przygotowywało gorliwych kapłanów duszpasterzy.

Diecezja wydała też kilku świętych. Są nimi: św. Kazimierz Królewicz, którego relikwie spoczywają w Wilnie, św. Andrzej Bobola, który przez wiele lat przebywał w Wilnie, bł. Rafał Kalinowski, urodzony w Wilnie, beatyfikowany przez Ojca św. Jana Pawła II w 1983 r., Michał Giedroyc, zwany błogosławionym oraz Jerzy Matulewicz, biskup wileński, którego beatyfikacja odbyła się w Rzymie 28 VI 1987 r.

Jak w każdej społeczności ludzkiej, były też okresy ciemne, diecezja przeżywała kryzysy, z których przy pomocy łaski Bożej wyzwalała się i znowu jaśniała blaskiem życia prawdziwie chrześcijańskiego. Wiele przeżyła wojen, najazdów i niewypowiedzianych cierpień. Ukazują to, chociaż w skrócie, zamieszczone w tym wydaniu prace 10 znanych w Polsce historyków Kościoła.

W 1988 r. będziemy dziękować Bogu za 600 lat istnienia diecezji, za wiarę i Ewangelię, które za pośrednictwem Kościoła dotarły do nas,

za dołę i niedołę, za każde zwycięstwo dobra nad złem, za opiekę Bożą nad nami, za naszą Matkę Miłosierdzia, która od przeszło 300 lat świeci nam w Ostrej Bramie.

Naszym obowiązkiem jest nie tylko wdzięczność za lata minione i otrzymane dobrodziejstwa, ale przede wszystkim miłość i wierność Kościołowi lokalnemu oraz troska o jego rozwój i dalsze trwanie. Chcemy być i pozostać w Kościele jako wierne jego dzieci, bo jak mówi św. Cyprian, biskup Kartaginy: „Nie może mieć Boga za Ojca, kto nie ma Kościoła za Matkę” (*De unitate Ecclesiae*, 6, CCL 3, 253).

(† Edward Kisiel, bp)
 Administrator Apostolski
 Archidiecezji w Białymstoku

Białystok, dnia 22 lutego 1987 r.